

Zoogdiervereniging VZZ

Effectanalyse vleermuizen reconstructie Groenekanseweg De Bilt

J.R. Regelink

november 2008

Rapport van de Zoogdiervereniging VZZ

In opdracht van Gemeente De Bilt

Effectanalyse vleermuizen reconstructie Groenekanseweg De Bilt

Rapport nr.: 2008.50
Datum uitgave: november 2008
Status uitgave: Concept
Auteur: J.R. Regelink
Illustraties: E. A. Jansen & J.R. Regelink
Projectnummer: 2008.113
Projectleider: J. Thissen
Productie: Steunstichting VZZ
Oude Kraan 8, 6811 LJ Arnhem, Nederland
Tel. 026-3705318, E-mail: zoogdier@vzz.nl

Naam en adres opdrachtgever: Gemeente De Bilt
Afdeling beheer openbare ruimte
Postbus 300
3720 AH Bilthoven

Contactpersoon opdrachtgever: dhr. T.H. van den Hurk

Oplage van het rapport: 3x geprint, 1x als PDF-bestand

Dit rapport kan geciteerd worden als:

Regelink, J.R., 2008. Effectanalyse vleermuizen reconstructie Groenekanseweg De Bilt. VZZ rapport 2008.50. Zoogdierverseniging VZZ, Arnhem.

De Stichting VZZ, onderdeel van de Zoogdierverseniging VZZ is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van de VZZ; opdrachtgever vrijwaart de Stichting VZZ voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Zoogdierverseniging VZZ

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Zoogdierverseniging VZZ, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	5
SAMENVATTING	7
1. INLEIDING	9
2. MATERIAAL EN METHODEN	11
3. RESULTATEN	13
3.1. Gewone dwergvleermuis	13
3.2. Ruige dwergvleermuis	15
3.3. Laatvlieger	16
3.4. Rosse vleermuis	17
3.5. Watervleermuis	18
3.6. Grootoorvleermuis	18
4. BEOOGDE EFFECTEN	19
4.1. Vaste rust- en/of verblijfplaatsen	19
4.2. Vliegroutes	19
4.3. Foerageergebieden	19
5. CONCLUSIE	21
6. LITERATUUR	23

SAMENVATTING

De gemeente De Bilt is voornemens lindes langs de Groenekanseweg te De Bilt te kappen. Gezien nationale en internationale wet- en regelgeving is het noodzakelijk een effectanalyse uit te voeren naar beschermde flora en fauna. Gemeente De Bilt heeft de Zoogdierverseniging VZZ gevraagd deze effectanalyse voor vleermuizen uit te voeren.

Er heeft een veldbezoek plaats gevonden. Samen met reeds bestaande verspreidingsgegevens is de effectanalyse uitgevoerd. Hierbij is gekeken welke potentiële functies de lindes voor vleermuizen bezitten.

1. INLEIDING

De gemeente De Bilt is voornemens het fietspad aan de Groenekanseweg te vernieuwen. Het betreft hierbij het stuk weg gelegen tussen de Waterweg en de Hessenweg. De wortels van de aanwezige 14 lindes drukken de tegels van het fietspad omhoog. Hierdoor ontstaat een fietsonveilige situatie.

Gezien nationale en internationale wet- en regelgeving is het noodzakelijk voorafgaand aan een dergelijke ingreep een toetsing plaats te laten vinden. De gemeente De Bilt laat deze toetsing, voor wat betreft de vleermuizen, middels onderhavige analyse uitvoeren.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn de volgende soorten in het verleden waargenomen: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en de grootoorvleermuis (*Plecotus spec.*).

De gewone dwergvleermuis heeft een vliegroute langs de lindes. Deze is in 2004 vastgesteld. Mogelijk gebruikt ook de laatvlieger de lindes als vliegroute.

Paarverblijfplaatsen zijn mogelijk aanwezig van de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis.

Foeragerend worden enkele vleermuissoorten verwacht.

Wanneer de lindes in de winter gekapt worden (tussen november - maart) en deze voor maart herplant worden met grote (zo groot mogelijke) bomen zal er, voor wat betreft de vliegroute, op de lange termijn geen negatief effect op de (lokale) vleermuispopulatie optreden.

Aangezien de lindes ook mogelijk in gebruik zijn als verblijfplaats voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is hiervoor extra onderzoek noodzakelijk.

Op foeragerende dieren wordt op de korte termijn een achteruitgang van het foerageergebied verwacht. Echter zal deze geen significante effecten op de (lokale) populatie hebben. Op de lange termijn is er geen achter- of vooruitgang te verwachten.

2. MATERIAAL EN METHODEN

Voor de uitvoer van de effectanalyse wordt gebruik gemaakt van de volgende methodes:

1. Veldbezoek;
2. Interpretatie reeds beschikbare gegevens.

Op 13 november 2008 heeft E.A. Jansen een bezoek gebracht aan het onderzoeksgebied. Hierbij is voornamelijk gekeken naar de aanwezigheid van boomholtes en los hangende schors. Tevens is een inschatting gemaakt in hoeverre de laan een verbindend effect kan hebben.

Door de resultaten van dit bezoeken te combineren met de waarnemingen uit de databank van de Zoogdierverseniging VZZ en van de Vleermuiswerkgroep Utrecht is een inschatting gemaakt van de mogelijk voorkomende soorten en de mogelijke effecten die de ingreep op de aanwezige (lokale) vleermuispopulaties hebben.

3. RESULTATEN

De lindes op het onderzoeksgebied zijn in een zeer volwassen stadium. Het zijn vrij forse bomen. In vijf lindes, welke gelegen zijn aan beide zijden van de weg, zijn in totaal negen tak inrottingen aanwezig. Dit zijn holtes die geschikt zijn voor paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten (afbeelding 1). Voor de aanwezigheid van andere vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn de boomholtes nog te klein.

Afbeelding 1. Aanwezige inrottingsgaten in de lindes.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn de volgende soorten in het verleden waargenomen: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en de grootoorvleermuis (*Plecotus spec.*). Niet van alle soorten zijn vaste rust- en/of verblijfplaatsen of vliegroutes aangetroffen. Tevens wordt niet voor alle soorten een effect verwacht. Op de verspreidingskaarten zijn enkel waarnemingen van na 2000 weergegeven.

3.1. Gewone dwergvleermuis

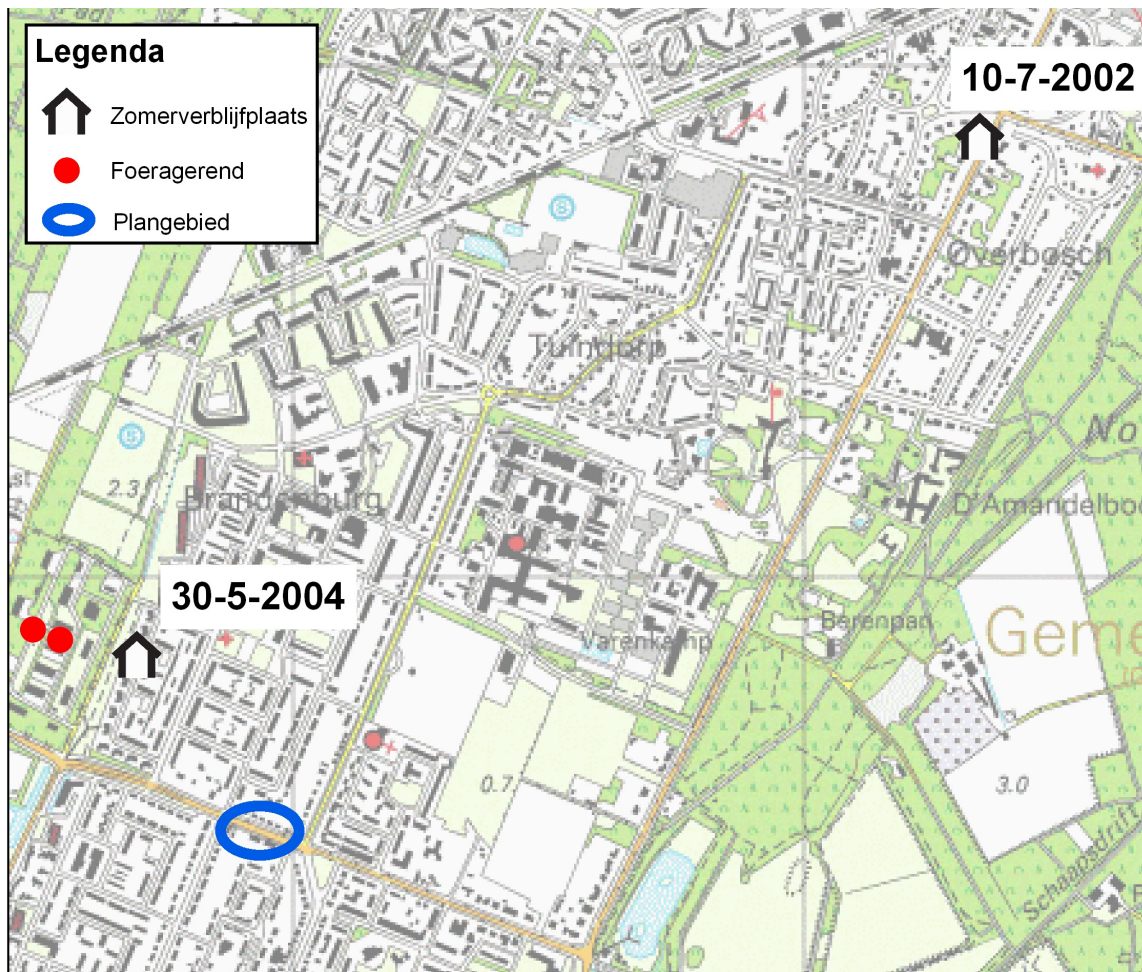
In 1989 is de gewone dwergvleermuis reeds in het kilometerhok waarbinnen het onderzoeksgebied valt waargenomen. Hierbij is niet bekend om welk type functie het gaat.

In 2003 en 2004 is de gewone dwergvleermuis zowel foeragerend als passerend (vliegroute) waargenomen in de naastgelegen MOB complexen (Jansen, 2003 & Jansen, 2004).

In 2001, 2002, 2003, 2004 en 2007 is een vaste verblijfplaats in de directe

omgeving van het onderzoeksgebied waargenomen. Het gaat hierbij altijd om hoge aantallen (variërend van 65 tot 95), derhalve kan ervan uitgegaan worden dat het hierbij een (of meerdere) kraamverblijfplaats betreft. Ook binnen het onderzoeksgebied is een vliegroute van de gewone dwergvleermuis aangetoond (aantal individuen onbekend) (gegevens Vleermuiswerkgroep Utrecht). De gekende waarnemingen zijn in afbeelding 2 visueel weergegeven.

Afbeelding 2. Gekende verspreiding gewone dwergvleermuis.

3.2. Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is voor het eerst in 2003 in de buurt van het onderzoeksgebied waargenomen. De soort is hier foeragerend waargenomen. Tevens zijn vier (mogelijk zes) paarverblijfplaatsen aangetroffen (Jansen, 2003). De gekende waarnemingen zijn in afbeelding 3 visueel weergegeven.

Afbeelding 3. Gekende verspreiding ruige dwergvleermuis.

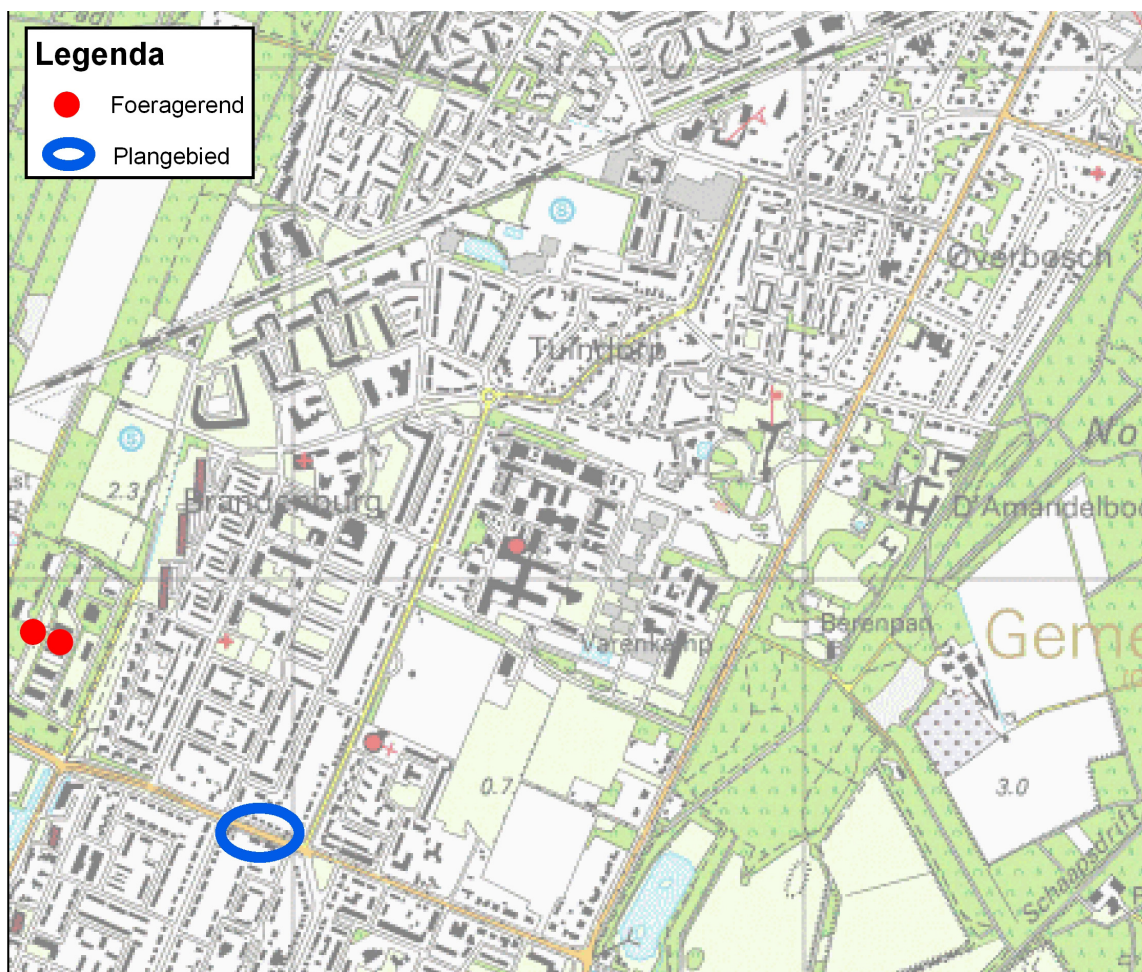

3.3. Laatvlieger

De laatvlieger is in 1989 al in het kilometerhok waarbinnen het onderzoeksgebied valt waargenomen. Hierbij is niet bekend om welk type functie het gaat.

In 2003 zijn foeragerende dieren en twee vliegroutes van de laatvlieger bij de nabij gelegen MOB-complexen aangetroffen (Jansen, 2003).

Verblijfplaatsen zijn tot nog toe niet aangetroffen, vermoedelijk echter wel aanwezig. De gekende waarnemingen zijn in afbeelding 4 visueel weergegeven.

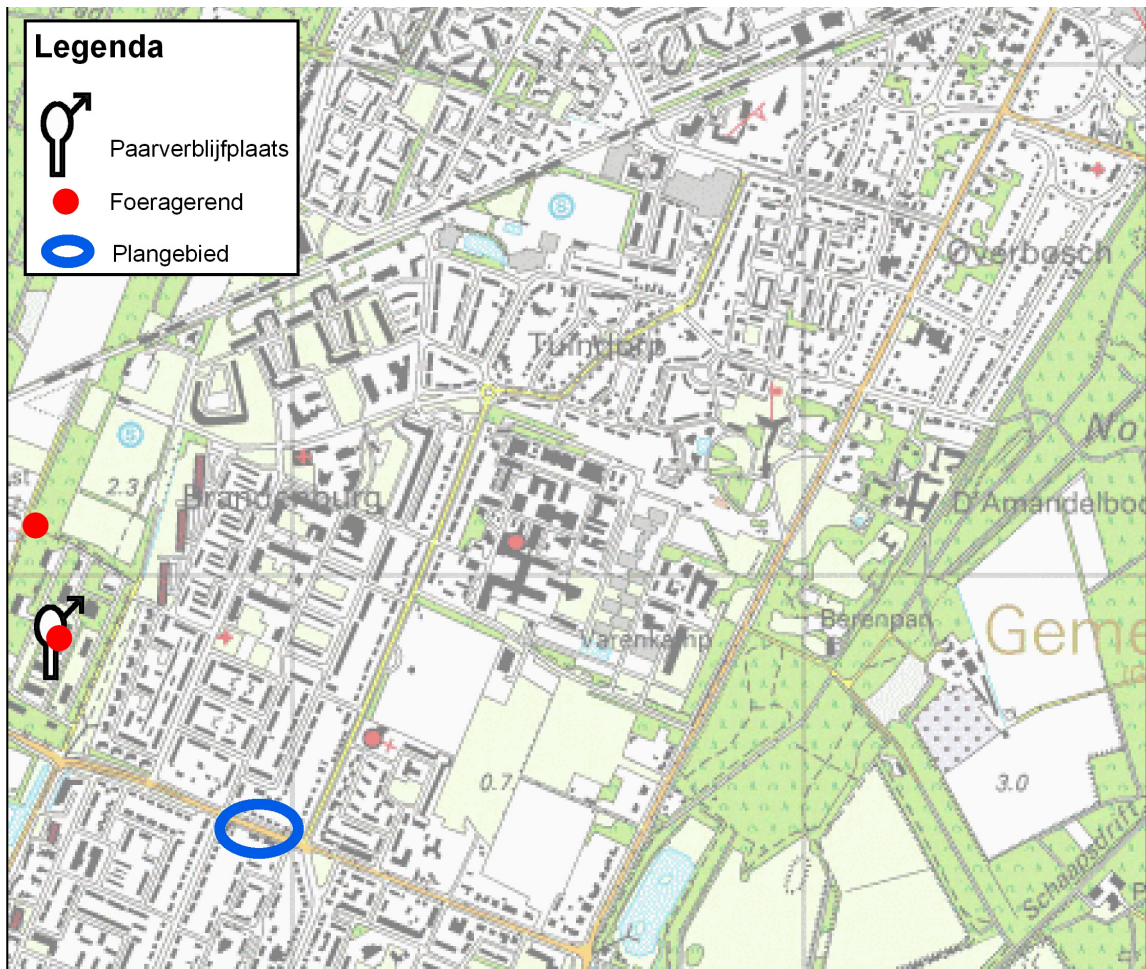

Afbeelding 4. Gekende verspreiding laatvlieger.

3.4. Rosse vleermuis

Tijdens het onderzoek naar de MOB-complexen in 2003 zijn drie paarverblijfplaatsen waargenomen (Jansen, 2003). Tevens zijn tijdens dit onderzoek foeragerende dieren en een twee vliegroutes aangetroffen. De gekende waarnemingen zijn in afbeelding 5 visueel weergegeven.

Afbeelding 5. Gekende verspreiding rosse vleermuis.

3.5. Watervleermuis

De watervleermuis is in 1989 voor het eerst waargenomen. In 2003 en 2004 zijn enkele foeragerende dieren bij de MOB-complexen waargenomen (Jansen, 2003).

3.6. Grootoorvleermuis

Gezien de verspreiding van de gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en de grijze grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*) kan ervan uitgegaan worden dat enkel de gewone grootoorvleermuis in de omgeving van het onderzoeksgebied voorkomt.

4. BEOOGDE EFFECTEN

De geplande maatregelen betreffen het kappen van de lindes en nieuwplanten van eiken. Hierbij zijn twee opties mogelijk: het kappen en herplanten van beide laanhelften in een keer of het kappen en herplanten van beide laan helften na elkaar.

Het kappen en herplanten van beide laanhelften in een keer heeft het voordeel dat de bomen met de wortels beter gesitueerd kunnen worden waardoor een goede groei beter gegarandeerd is.

Het kappen en herplanten van beide laanhelften afzonderlijk heeft het voordeel dat de vleermuizen gedurende de kap nog gebruik kunnen maken van een laanhelft.

Gezien de resultaten in combinatie met ecologische informatie kan er gesteld worden dat de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en de rosse vleermuis gebruik maken van het onderzoeksgebied. Onderstaand worden de potenties per functie nader beschreven.

4.1. Vaste rust- en/of verblijfplaatsen

Aangezien in de te kappen lindes holtes aanwezig zijn is het mogelijk dat hier paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis aanwezig zijn. Van de overige soorten worden hier geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen verwacht. Het is onduidelijk wat voor effect het verdwijnen van potentiële vaste rust- en/of verblijfplaatsen op de (lokale) vleermuispopulatie zal hebben.

4.2. Vliegroutes

In mei 200 is reeds een vliegroute van de gewone dwergvleermuis langs de te kappen laan waargenomen. Hierbij zijn meer dan 20 individuen passerend waargenomen (Vleermuiswerkgroep Utrecht). Tevens wordt de laan mogelijk als vliegroute door de laatvlieger gebruikt. De laan zal zijn functie als vliegroute tijdelijk verliezen. Echter is het verlies bij kap en herplant van (grote) inlandse eiken in de winter nihil en zal er geen negatief effect op de (lokale) vleermuispopulatie aanwezig zijn.

4.3. Foerageergebieden

De volgende soorten foerageren mogelijk binnen het onderzoeksgebied: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Van de gewone dwergvleermuis is dit reeds in 2000 aangetoond (Vleermuiswerkgroep Utrecht). Gezien de herplant van nieuwe (grote) inlandse eiken zal het foerageergebied enkel op korte termijn zijn waarde verliezen. Op de lange termijn vindt er echter geen negatieve beïnvloeding plaats vinden. De negatieve beïnvloeding op korte termijn zal geen effect hebben op de aanwezige (lokale) vleermuispopulatie aangezien er een zeer groene omgeving aanwezig is.

5. CONCLUSIE

Vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn mogelijk aanwezig in de vorm van paarverblijfplaatsen. Hierbij zijn enkel de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis zijn mogelijk aanwezig.

In 2000 is aangetoond dat de te kappen laan langs de Groenekanseweg als vliegroute gebruikt wordt door de gewone dwergvleermuis. Mogelijk gebruikt ook de laatvlieger de laan als vliegroute.

Foerageergebied is in elk geval aanwezig van de gewone dwergvleermuis en wordt verwacht van de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger.

Door, als mitigatie, de kap en herplant in de wintermaanden (november - maart) uit te voeren wordt een invloed op het gebruik als vliegroute op zeer korte termijn vermeden. Wanneer binnen de wintermaanden ook de herplant van (grote) inlandse eiken plaats vindt is ook op de lange termijn geen effect te verwachten.

Op korte termijn zal de kap een negatieve invloed hebben voor foeragerende dieren. Echter is voor die functie geen significant effect op de (lokale) vleermuispopulatie te verwachten. De invloed op de functie paarverblijfplaats is zonder aanvullend onderzoek onvoldoende te beoordelen.

Aangezien de aanwezigheid van een vliegroute reeds in 2000 aangetoond is dient een ontheffing in het kader van de Flora- & faunawet aangevraagd te worden. Nader onderzoek dient plaats te vinden naar de vliegroute van de gewone dwergvleermuis (twee bezoeken in de periode tussen 15 mei en 15 juli) en naar de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis (twee bezoeken in de periode tussen 15 augustus en 15 september).

6. LITERATUUR

Jansen, E.A., 2003. Het gebruik van de het MOB complex Groenekan en het voormalige sportterrein te De Bilt door vleermuizen. VZZ rapport nummer: 2003.024 Arnhem

Jansen, E.A., 2004. Het gebruik van de het MOB complex Groenekan en het voormalige sportterrein te De Bilt door vleermuizen - Aanvulling 2004. VZZ rapport nummer: 2004.11 Arnhem

